

# ՔԵԼԱԿԵՐԵՄԵՆ ՏԵՍԱՆՔԻՆԻ

Ամէն մ'ի վեր Գաղղիա եւ քորը Եւրոպա մեծ հետաքրքրութեամբ կը սպասէր Բարիզի պատգամաւորի մ'ը ընտրութեան: Դնդիրը մասնական բան մըն էր, ոչ ընտրութիւնն էր գահեկցիւն եւ ոչ ղիկտատորի: Եւ այս Գաղղիան եւ Պուլանտէ զօրավարը կ'ուզէր սոյն պատգամաւորութիւնն ստանձնել, քորը հասարակական տակաւնը միացան ընդդէմ զօրավարին, մտնալով իրենց մէջ եղած անմիաբանութիւնն, եւ ընդդէմ Պուլանտէի Ժայ անուն անշահանակ մէկը ներկայացուցին իբրեւ հասարակապետութեան յանձնարար:

Այս ընտրութիւնը մասնական, սակայն հետեւութիւնը ծանր էր: Պուլանտէ, որ արդէն այլեւայլ գաւառաց մէջ ծայրից մեծամասնութեամբ պատգամաւոր ընտրուած էր, կ'ուզէր սպացուցանել, թէ ոչ միայն գաւառաց այլ նոյն իսկ Բարիզի մէջ իւր կուսակիցներն ունի, եւ կրնայ Բարիզի պատգամաւոր ընտրուի: Ըստ կայսր միտքութիւնն էր մէկ կողմէն Պուլանտէի եւ իւր վերստորոգութեան գաղափարաց մէջ, մէկու կողմէն հասարակականութեան մէջ: Կատարականութիւնը, հասարակականութեանը եւ իրենց պաշտպանեալն միմեկմասը Փրանք ծախսեցին, եւ ամէն հարաւոր միջոցները գործածեցին, զՊուլանտէ եւ իւր կուսակիցները խոնարհեցընելու համար: Նմանապէս Պուլանտէ եւ իւր կուսակիցները թեւ թեւ կուսակցութեանը թաղաւորական ու պոռաբարդեան կուսակցութիւններէ՝ առանց միկոններու ինսպեկտ, միջոցութեան ասպարէզը պատրաստեցին, բայց անկի ի ծածուկ:

Յունուարի 27ին արդարեւ Նշանակալից որ եղաւ Գաղղիոյ պատմութեան համար: Պուլանտէ զօրավարն ընդդէմ հասարակականութեան ու կատարութեան 244, 070 քուէով ընտրուեցաւ: Կատարական Բարիզի, իւր հակապատկող ժայ հազիւ 162.520 քուէ ընտրուեցաւ:

Ընտրութեան հրատարակմանէն ետքը կատարականութիւնը տեսնելով իւր պարտութիւնը գիշերը ժամը յետմիջեակ Սատի Բանդոյ գահեկցիուն Նոտ խորհրդի նշատեան, եւ Փրանք պաշտօնէից գահեկցին յայտնի ծայրից, որ եթէ պաշտօնարանին հրաժարումն հարկաւոր տեսնուի վաճառարականաց քաղույ, պատրաստ է ինք հրաժարելու, սակայն ղեւ որոշ բան մի չէ սահմանուած:

Գիտնալով որ մեր Թ. ընթերցողը կը քանկան այս անուանի ու ժողովրդական զօրավարն պատկերը տեսնել, ահա կը ներկայացունք անոր ծջգրիտ պատկերը:



Պ Ո Ւ Ա Ն Ժ Է

Գիտնալով իր թույլ մէջ ծանուցած էինք, որ Աստորիոյ - հունգարիոյ խորհրդաւորի նոր գիտնալական կարգադրութիւններ պիտի առաջարկուին, որոնք երկար բանակցութեան ետքը մեծամասնութեամբ ծայրից ընդունուեցան Աստորիոյ խորհրդաւորէն: Նոյն կարգադրութիւններն առաջարկուեցան Յունուարի մէջ Նաեւ հունգարիոյ խորհրդաւորին, սակայն թէ խորհրդաւորի անգամայն կողմէն էր թէ ժողովրդեան կողմէն սաստիկ ընդդիմութեան ցոյցեր կ'ըլլան: Գրեթէ երկու շաբթի վեր խորհրդաւորը սոյն կարգադրութեանը ընդհանուր բանակցութեանը գրադեցաւ: Եւ հազիւ Յունուարի 29ին ծայրից մեծամասնութեամբ առաջարկութիւնն յնդհանուրն ընդունեցաւ:

Գերմանիոյ խորհրդաւորին մէջ շատոնց առաջարկած էր Տր. Վիլհելմ Կառլսթրոմ պատգամաւոր, թէ Գերմանիոյ պետութիւնը գերեաց ազատութեան ինքզնին գործնականապէս մասնակցի: Կատարականութիւնն այս առաջարկութիւնն ընդունելով՝ իւր կողմէն ընդ առաջարկութիւնն մ'ըջաւ խորհրդաւորին, որ պետութիւնն անմասնաւորեալն անքրիկեան ընկերութեան վարչութիւնը վրան անուո եւ օգնէ աշուր, որով թէ Գերմանիոյ զաւթականութեան երկիրները կ'ապահովուին եւ պետութեան շահաւէտ կ'ըլլան, եւ թէ՛ ան տնտեսաց մէջ տիրող գերեզմատութեան գիշու զօրութեամբ ու զբանով առնելը կ'ամնուին: Այս նպատակաւ Պիզմարը իշխանը խորհրդաւորին երկու միկոն մարք ինքզնին, զոր խորհրդաւորը շնորհեց:

Պուլկարիոյ մէջ Փերդինանդոս իշխանին ղէմ եղած հակապետութիւնը հետզհետ կը սաստկանայ: Այս անգամ հակապետութիւնն սկսած է եպիսկոպոսաց կողմէն: Եպիսկոպոսներէն ոմանք կը քանդաւորն, որ իշխանը հռոմէական կ'ընտրէ Պուլկարիա մուսանելու կը զօնը, յունական եկեղեցի կարգադրութեանը հակառակ կը գործէ եւ ասոնք նման ուրիշ քանդաւորն կ'ընեն: Նոյն եպիսկոպոսը կը պաշտօնէր, որ իշխանն այսպիսի գործերէ ետ կնկայ եւ ինք գիշը արդարացցեն, ապա թէ ոչ գիշը չեն ծանշար իբրեւ Պուլկարիոյ իշխան եւ ժողովրդին ալ ըստ այսմ կ'ուսուցանեն: Թէ այս քանդաւորաց մէջ քանք բան ստող է, զայն ծշխառնել ժամանակին կը թողուցը, բայց թուի թէ, այս գրգռութեանց մէջ իշխանին հակառակորդաց մտող կայ, եւ թէ այս անգամ վտանգաւոր կողմէն սկսած են հակառակորդ իրենց զրգոյթիւնները:

ՀԲԵՍԵՐԿԻՆ ԵՒ ՊԵՍԵՐԵՆՍԵՐՈՒ ԻՄԲԵՐԻՐ  
Հ. ԲԵՐԵՆՍԵՐԻՆ Կ. ՊԵՐԵՐԵ  
ՎԻԵՆՆԱ, ԻՄԵՐԵՐԵՆՆԵՐ ՏԵՐԵՐՆ (W. HEINICH)